

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-24>

УДК 368.914-057.86(477)

Мельник Станіслав Миколайовичздобувач ступеня доктора філософії
кафедри економіки, фінансів та обліку
ПВНЗ «Європейський університет»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8516-9917>**Melnyk Stanislav**

PHEE "European University"

**АНАЛІТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА
ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО
ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ****ANALYTICAL CHARACTERISTICS
OF PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT
OF OCCUPATIONAL PENSION INSURANCE IN UKRAINE**

Анотація. У статті здійснено аналітичну характеристику перспектив розвитку професійного пенсійного страхування в Україні на основі сучасних підходів до стратегічного аналізу, зокрема SWOT, PEST та VRIO-аналізів. Визначено основні сильні та слабкі сторони, можливості та загрози для розвитку професійного пенсійного страхування, а також чинники зовнішнього середовища, що впливають на його ефективність. Особливу увагу приділено сучасним викликам, пов'язаним із економічною нестабільністю, демографічними змінами та необхідністю цифровізації пенсійних процесів. На основі отриманих результатів запропоновано стратегічні напрями розвитку професійного пенсійного страхування, що сприятимуть його інтеграції в загальну систему соціального захисту та підвищенню рівня добробуту працюючого населення.

Ключові слова: соціальний захист, пенсійна система, професійне пенсійне страхування, пенсійна реформа, пенсійний фонд.

Summary. In the context of demographic changes, economic instability and military risks, the development of professional pension insurance is of particular importance as an important tool for ensuring the financial stability of the pension system and social protection of the working population. Analysis of factors influencing the prospects of this segment of pension insurance allows us to identify key areas for its further improvement. The purpose of the article is to conduct an analytical study of the prospects for the development of professional pension insurance in Ukraine through a comprehensive assessment of internal and external factors that determine its effectiveness and potential for further growth. The research methods include the use of strategic analysis, in particular SWOT, PEST and VRIO analyses, which allow us to assess the strengths and weaknesses of professional pension insurance, its opportunities and threats in modern conditions. In addition, methods of comparative analysis, synthesis and generalization were used. The results of the study showed that the development of occupational pension insurance in Ukraine depends on improving the regulatory framework, encouraging employers to participate in funded pension programs, increasing the financial literacy of the population, and introducing digital technologies to simplify the administration of pension payments. The main challenges identified include distrust in pension institutions, limited financial resources, and macroeconomic risks. At the same time, digitalization and integration with the European pension system open up new opportunities for the effective functioning of occupational pension insurance. It is proven, that occupational pension insurance has significant potential for development in Ukraine, provided, that it is comprehensively modernized and supported at the state level. It is necessary to create favorable conditions for employers and employees, increase the level of trust in the pension system, and introduce innovative approaches to pension asset management.

Keywords: social protection, pension system, occupational pension insurance, pension reform, pension fund.

Постановка проблеми. Проблема розвитку професійного пенсійного страхування в Україні є надзвичайно актуальною, оскільки сучасна пенсійна система стикається з численними викликами, зокрема демографічними змінами, фінансовою

нестабільністю, дефіцитом Пенсійного фонду та низьким рівнем пенсійного забезпечення. В умовах воєнного стану та економічної нестабільності необхідність удосконалення механізмів соціального захисту, особливо для працівників критичних

професій, стає пріоритетним завданням держави. Відтак професійне пенсійне страхування відіграє ключову роль у створенні додаткових гарантій фінансової безпеки працівників певних категорій, зокрема тих, хто працює в складних, небезпечних або високоінтелектуальних сферах. Однак його ефективне функціонування потребує детального аналізу існуючих можливостей та загроз, що дозволить визначити оптимальні шляхи розвитку цієї складової пенсійної системи. У цьому контексті застосування комплексного аналітичного підходу на основі SWOT, PEST та VRIO-аналізів дозволяє виявити сильні та слабкі сторони професійного пенсійного страхування, оцінити зовнішні виклики та внутрішній потенціал системи. Це, у свою чергу, сприятиме розробці ефективної стратегії його модернізації в Україні та інтеграції з загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням і недержавним пенсійним забезпеченням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковці значну увагу приділяють питанням стану та розвитку пенсійного страхування в Україні загалом і професійного пенсійного страхування зокрема. Так, Я.І. Арабчук зосереджується на критичному стані Пенсійного фонду України, підкреслюючи необхідність реформ для забезпечення його фінансової стійкості [1]. Л. Біла-Гіунова аналізує зарубіжні моделі пенсійного забезпечення, пропонуючи адаптувати найкращі практики до українських реалій [2]. І. Войналович досліджує поточний стан пенсійної системи, вказуючи на її недоліки та окреслюючи можливі шляхи реформування [3]. О. Зварич і В. Волошин оцінюють діяльність недержавних пенсійних фондів, виявляючи проблеми та перспективи їх розвитку [4]. В. Зеленко аналізує відповідність української пенсійної системи європейським стандартам, пропонуючи шляхи її модернізації для інтеграції в європейський соціальний простір [5]. А. Ішук розглядає основні проблеми пенсійної системи, пропонуючи комплексні заходи для їх подолання [6]. Н. Липко проводить ґрунтовний аналіз поточного стану пенсійної системи та пропонує конкретні кроки для її вдосконалення [7]. Г. Лопушняк описує ключові проблеми пенсійного забезпечення та пропонує шляхи їх подолання [8]. Г. Лопушняк та О. Леонтенко вивчають вплив глобалізаційних та інтеграційних процесів на національну пенсійну систему, підкреслюючи необхідність адаптації до міжнародних стандартів та практик [9]. Є. Малишко проводить детальний аналіз поточного стану пенсійного забезпечення, виявляючи основні проблеми та пропонуючи напрями для його покращення [10]. Г. Писаревська аналізує сучасні тенденції в пенсійному забезпеченні та пропонує напрями для його подальшого розвитку [11]. Ю. Романовська висвітлює основні аспекти реформування пенсійної системи в умовах війни [12].

Однак наявні дослідження недостатньо висвітлюють питання розвитку професійного пенсійного страхування з урахуванням сучасних викликів, зокрема впливу війни, цифровізації та інтеграції до вимог ЄС. Ці невирішені аспекти стали основою для проведення аналітичної характеристики перспектив розвитку професійного пенсійного страхування в Україні.

Метою статті є проведення комплексного аналізу перспектив розвитку професійного пенсійного страхування в Україні на основі SWOT, PEST і VRIO-аналізів, визначення ключових викликів та можливостей у контексті загальнообов'язкового державного пенсійного страхування і недержавного пенсійного забезпечення, а також розробка рекомендацій щодо його подальшого удосконалення в умовах сучасних викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах реформування пенсійної системи України особливого значення набуває професійне пенсійне страхування як механізм додаткового соціального захисту працівників, зайнятих у складних та небезпечних умовах праці. Посилення демографічного навантаження, макроекономічна нестабільність та потреба у диверсифікації джерел пенсійного забезпечення зумовлюють необхідність глибокого аналізу перспектив розвитку такого виду пенсійного страхування.

Для визначення ключових переваг, викликів та можливостей функціонування професійного пенсійного страхування в Україні доцільно застосувати комплексний підхід до дослідження, що включає SWOT, PEST та VRIO-аналізи. SWOT-аналіз дозволяє оцінити сильні та слабкі сторони, а також зовнішні можливості та загрози. PEST-аналіз допомагає визначити вплив політичних, економічних, соціальних та технологічних факторів на розвиток професійного пенсійного страхування. VRIO-аналіз, у свою чергу, дає змогу оцінити конкурентні переваги цієї системи через призму її унікальності, рідкості, можливостей і організаційної підтримки.

SWOT-аналіз є важливим інструментом для оцінки перспектив розвитку професійного пенсійного страхування в Україні, оскільки дозволяє комплексно дослідити внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на його ефективність. В умовах економічної нестабільності, демографічних змін та воєнних викликів цей метод допомагає визначити сильні сторони (наприклад, додатковий соціальний захист працівників певних професій, зниження навантаження на державну пенсійну систему), виявити слабкі місця (низький рівень довіри населення до пенсійних інституцій, недосконале нормативно-правове регулювання), а також оцінити можливості (цифровізація, міжнародна інтеграція, розширення державно-приватного партнерства) та загрози (економічні кризи, демографічний дисбаланс, законодавчі ризики).

Використання SWOT-аналізу сприяє розробці ефективних стратегій розвитку професійного пенсійного страхування, що дозволить адаптувати його до сучасних викликів та забезпечити стійкість пенсійної системи України.

Результати проведеного SWOT-аналізу перспектив розвитку професійного пенсійного страхування в Україні відображено у табл. 1.

SWOT-аналіз засвідчив, що професійне пенсійне страхування в Україні має значний потенціал, проте стикається з низкою викликів. Серед ключових сильних сторін – можливість додаткового пенсійного забезпечення для працівників, зменшення навантаження на державний бюджет і перспективи розвитку через європейську інтеграцію. Водночас існують слабкі місця, зокрема низький рівень довіри до фінансових установ, нестабільність економічного середовища та недосконале законодавство. Виклики пов'язані з демографічними змінами, можливими економічними кризами та воєнними ризиками. Однак відкриваються і значні можливості, серед яких цифровізація, запровадження міжнародного досвіду, державне стимулювання та популяризація професійних пенсійних програм.

PEST-аналіз є ключовим інструментом для оцінки перспектив розвитку професійного пенсійного страхування в Україні, оскільки він дозволяє комплексно дослідити вплив зовнішнього середовища на пенсійну систему. Політичні фактори

визначають стабільність нормативно-правового регулювання, рівень державної підтримки та адаптацію до міжнародних стандартів. В умовах євроінтеграції та реформування пенсійної системи в Україні політичні рішення можуть як сприяти, так і обмежувати розвиток професійного пенсійного страхування. Економічні фактори, зокрема рівень інфляції, зайнятість населення, фінансова спроможність підприємств і загальна макроекономічна ситуація, суттєво впливають на можливість ефективного функціонування та фінансування професійних пенсійних програм. Соціальні аспекти охоплюють демографічні зміни, старіння населення, очікування громадян щодо рівня пенсійного забезпечення та рівень фінансової грамотності, що безпосередньо впливає на готовність працюючих осіб брати участь у додаткових пенсійних програмах. Технологічні фактори, зокрема цифровізація, розвиток фінансових технологій, автоматизація процесів адміністрування пенсійних фондів та використання блокчейн-технологій для підвищення прозорості, формують нові можливості для оптимізації професійного пенсійного страхування. Загалом проведення PEST-аналізу дає змогу комплексно оцінити перспективи розвитку професійного пенсійного страхування в Україні, визначити основні виклики та знайти оптимальні шляхи для його модернізації, що сприятиме підвищенню рівня соціального захисту працівників та забезпеченню фінансової стабільності системи.

Таблиця 1 – SWOT-аналіз перспектив розвитку професійного пенсійного страхування в Україні

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
<p>Можливість диверсифікації пенсійних виплат через поєднання обов'язкового державного та недержавного професійного пенсійного страхування.</p> <p>Запровадження нових фінансових механізмів для залучення додаткових коштів у пенсійні фонди.</p> <p>Державна підтримка реформування пенсійної системи у напрямі її стійкості та адаптації до воєнних умов.</p> <p>Наявність міжнародного досвіду реформування пенсійних систем, який можна адаптувати в Україні.</p> <p>Потенціал цифровізації та автоматизації процесів пенсійного забезпечення для підвищення його ефективності.</p>	<p>Зниження платоспроможності громадян, що впливає на їхню здатність робити додаткові пенсійні внески.</p> <p>Дефіцит Пенсійного фонду України через скорочення податкових надходжень та високі витрати на оборону.</p> <p>Недостатня фінансова грамотність населення щодо можливостей професійного пенсійного страхування.</p> <p>Висока недовіра до фінансових інституцій через нестабільність та економічні кризи.</p> <p>Ризик інфляційного знецінення накопичених пенсійних коштів.</p>
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
<p>Інтеграція до європейських стандартів пенсійного забезпечення в рамках євроінтеграційних процесів.</p> <p>Можливість залучення міжнародної фінансової допомоги та інвестицій для реформування пенсійної системи.</p> <p>Розвиток корпоративних пенсійних програм для працівників стратегічних галузей економіки.</p> <p>Впровадження нових цифрових рішень, зокрема блокчейн-технологій, для прозорості та безпеки пенсійних накопичень.</p> <p>Стимулювання роботодавців до участі у програмах професійного пенсійного страхування.</p>	<p>Продовження воєнних дій та економічна нестабільність, що ускладнює фінансування пенсійної системи.</p> <p>Високий рівень еміграції працездатного населення, що зменшує кількість платників внесків.</p> <p>Відсутність чіткої довгострокової стратегії розвитку професійного пенсійного страхування в умовах воєнного стану.</p> <p>Кіберзагрози, пов'язані з цифровізацією пенсійних послуг, та необхідність захисту персональних даних.</p> <p>Можливість подальшого розширення дефіциту Пенсійного фонду та необхідність підвищення пенсійного віку.</p>

Джерело: складено авторами на основі [1; 8, с. 151; 10, с. 235; 12, с. 39]

Результати проведеного PEST-аналізу перспектив розвитку професійного пенсійного страхування в Україні показано у табл. 2.

PEST-аналіз показав, що розвиток професійного пенсійного страхування в Україні має значний потенціал, але також стикається з численними викликами, зокрема в політичному, економічному, соціальному та технологічному контекстах. Політична нестабільність і відсутність чіткої державної стратегії розвитку пенсійної системи можуть негативно впливати на впровадження нових реформ. Економічні чинники, такі як нестабільність національної економіки та високий рівень інфляції, також створюють бар'єри для впровадження професійного пенсійного страхування. Соціальні фактори, зокрема зміни в демографічній ситуації та низький рівень довіри до фінансових установ, є значними перешкодами для розвитку цієї системи. Технологічні зміни, в тому числі розвиток цифрових платформ для управління пенсійними фондами, відкривають нові можливості для підвищення прозорості та доступності системи, що сприяє залученню більшої кількості учасників.

VRIO-аналіз є потужним інструментом стратегічного управління, що дозволяє оцінити перспективи розвитку професійного пенсійного страхування в Україні з точки зору його унікальності, стійкості та конкурентних переваг. У сучасних умовах, коли національна пенсійна система потребує реформування з урахуванням демографічних викликів, економічної нестабільності та війни, використання VRIO-аналізу стає необхідним для формування ефективної пенсійної стратегії. Про-

фесійне пенсійне страхування як додатковий елемент пенсійної системи повинно відповідати ключовим критеріям цінності, рідкості, складності у відтворенні та організаційної підтримки. Оцінка цінності допомагає визначити, наскільки цей вид пенсійного страхування сприяє соціальній та фінансовій стабільності населення, чи підвищує добробут працівників та чи забезпечує фінансову незалежність після виходу на пенсію. Важливим аспектом є його здатність зменшити навантаження на державний Пенсійний фонд, особливо в умовах дефіциту бюджету. Рідкість аналізується через унікальність української моделі пенсійного страхування, включаючи її відповідність європейським стандартам, можливість використання найкращих міжнародних практик та адаптацію до національних реалій. Визначення складності у відтворенні дозволяє зрозуміти, наскільки стійкою буде система перед зовнішніми ризиками, чи можуть її конкурентні переваги бути скопійовані іншими країнами або фінансовими інститутами. Нарешті, організаційна підтримка є вирішальним фактором: якщо професійне пенсійне страхування не має належного регулювання, інституційного забезпечення та державного контролю, воно не зможе реалізувати свій потенціал.

Результати проведеного VRIO-аналізу перспектив розвитку професійного пенсійного страхування в Україні містяться у табл. 3.

VRIO-аналіз продемонстрував, що професійне пенсійне страхування в Україні має значний потенціал для забезпечення фінансової стабільності та соціального добробуту громадян, проте

Таблиця 2 – PEST-аналіз перспектив розвитку професійного пенсійного страхування в Україні

Політичні фактори (Political)	Економічні фактори (Economic)
<p>Перегляд державної пенсійної політики з урахуванням фінансових витрат на оборону та соціальну підтримку.</p> <p>Необхідність реформування пенсійної системи для підвищення її стійкості в умовах воєнного стану.</p> <p>Державні ініціативи щодо підтримки пенсійного забезпечення військовослужбовців та інших категорій населення, постраждалих від війни.</p> <p>Вплив євроінтеграційних процесів на пенсійну систему та адаптація законодавства до норм ЄС.</p>	<p>Високий рівень інфляції та нестабільність національної валюти, що впливає на купівельну спроможність громадян і можливість формування пенсійних накопичень.</p> <p>Зниження рівня зайнятості та доходів населення через військові дії, що зменшує внески до пенсійних фондів.</p> <p>Руйнування інфраструктури та релокація бізнесу, що впливає на економічну активність і податкові надходження до бюджету.</p> <p>Обмежений доступ до міжнародних фінансових ринків для залучення додаткових ресурсів до пенсійної системи.</p>
Соціальні фактори (Social)	Технологічні фактори (Technological)
<p>Масова міграція працездатного населення за кордон, що зменшує кількість учасників пенсійної системи.</p> <p>Погіршення рівня життя населення, що призводить до зниження готовності здійснювати додаткові пенсійні накопичення.</p> <p>Зростання недовіри до фінансових інституцій через економічну та політичну нестабільність.</p> <p>Необхідність забезпечення соціального захисту військових, ветеранів та їхніх сімей, що створює додаткове навантаження на пенсійну систему.</p>	<p>Актуальність цифровізації пенсійних систем для забезпечення доступу громадян до послуг у будь-яких умовах.</p> <p>Використання блокчейн-технологій та електронних реєстрів для підвищення прозорості пенсійних накопичень.</p> <p>Необхідність захисту персональних даних і фінансової інформації від кіберзагроз, особливо в умовах війни.</p> <p>Впровадження дистанційного адміністрування пенсійних рахунків для громадян, які були вимушені покинути свої місця проживання.</p>

Джерело: складено авторами на основі [4, с. 249; 5, с. 114; 7; 9, с. 111]

Таблиця 3 – VRIO-аналіз перспектив розвитку професійного пенсійного страхування в Україні

Ресурс або можливість	Value (Цінність)	Rarity (Рідкість)	Imitability (Імітованість)	Organization (Організація)
Державна підтримка та регулювання професійного пенсійного страхування	Висока – сприяє фінансовій стабільності працівників критичних професій	Низька – подібні механізми використовуються в багатьох країнах	Висока – механізм потребує значних змін у законодавстві	Середня – необхідна краща координація між державними та приватними структурами
Фінансова стабільність професійних пенсійних фондів	Висока – гарантує додаткове фінансування пенсій у довгостроковій перспективі	Висока – професійні пенсійні фонди не є широко поширеними в Україні	Середня – можна адаптувати іноземний досвід	Низька – нестача довіри до фінансових установ
Використання цифрових технологій для адміністрування пенсійних накопичень	Висока – спрощує облік та управління коштами	Висока – подібні рішення впроваджені лише в окремих системах	Висока – потребує значних інвестицій у розробку та впровадження	Середня – бракує належної цифрової інфраструктури
Впровадження обов'язкового накопичувального елемента	Висока – створює можливість для збільшення пенсійних виплат	Висока – в Україні ще не реалізовано в повному обсязі	Низька – подібні моделі працюють у багатьох країнах	Низька – відсутній механізм ефективного адміністрування
Інтеграція професійного пенсійного страхування з соціальними гарантіями	Висока – сприяє соціальному захисту працівників	Середня – деякі форми соцзахисту вже передбачені	Середня – можна використовувати зарубіжні моделі	Висока – є потенціал ефективного адміністрування
Можливість міжнародної фінансової підтримки та залучення інвесторів	Висока – дозволяє розширити фінансові можливості системи	Висока – такі механізми ще не реалізовані в Україні	Середня – потребує адаптації міжнародних стандартів	Низька – нестача довіри інвесторів через воєнні ризики

Джерело: складено авторами на основі [2, с. 59; 3; 6, с. 27–28; 11, с. 199]

її ефективність залежить від кількох ключових факторів. Професійне пенсійне страхування володіє високою цінністю, оскільки забезпечує додатковий рівень соціального захисту, знижує навантаження на державний пенсійний фонд і сприяє стабільності пенсійних виплат. Однак цей вид пенсійного страхування є рідкісним, адже в Україні він ще не розвинутий до необхідного рівня, що ставить питання про його адаптацію до європейських стандартів. З огляду на складність у відтворенні, потрібно враховувати, що успіх цього виду страхування залежить від його здатності адаптуватися до змінюваних економічних умов та політичної ситуації. Усе це потребує сильного організаційного забезпечення, наявності підтримки з боку держави, що є важливим для забезпечення організаційної підтримки та належного контролю.

Професійне пенсійне страхування є важливим елементом пенсійної системи України, що дозволяє забезпечити додатковий соціальний захист працівників, зайнятих у важких та шкідливих умовах праці. Його розвиток є необхідним у контексті зростаючого дефіциту солідарної пенсійної системи, підвищення тривалості життя населення та впровадження європейських стандартів соціального захисту. Серед перспективних напрямів розвитку професійного пенсійного страхування виокремлюємо:

1. Покращення нормативно-правової бази з урахуванням міжнародного досвіду. Реформування має включати чітке визначення механізмів функціонування даного виду пенсійного страхування, гарантії збереження пенсійних накопичень та розширення кола професій, працівники яких зможуть брати участь у такому пенсійному страхуванні. Також важливим є забезпечення більш ефективного державного нагляду та створення дієвих стимулів для роботодавців.

2. Посилення фінансової стійкості та диверсифікація джерел фінансування. Для цього варто розширити джерела фінансування через участь держави, роботодавців та працівників. Важливим напрямом є також використання коштів професійних пенсійних фондів для інвестування у стійкі фінансові інструменти, що дозволить зберегти та примножити пенсійні накопичення.

3. Розвиток цифрових технологій. Впровадження цифрових рішень, таких як автоматизовані системи обліку, блокчейн для захисту даних, мобільні додатки для моніторингу накопичень, значно підвищать прозорість професійного пенсійного страхування та довіру громадян. Використання електронних платформ також спростить адміністрування та забезпечить швидкий доступ до інформації про пенсійні заощадження.

4. Підвищення фінансової грамотності та довіри населення. Освітні кампанії, підвищення фінансової грамотності населення та стимулювання громадян до участі в професійних пенсійних програмах сприятимуть розширенню даного виду пенсійного страхування.

5. Інтеграція з недержавним пенсійним забезпеченням. Для забезпечення комплексного підходу до пенсійного захисту необхідно налагодити тісну взаємодію між професійним пенсійним страхуванням та недержавними пенсійними фондами. Це дозволить працівникам накопичувати кошти в межах різних рівнів пенсійної системи та отримувати більш стабільні виплати після виходу на пенсію.

Таким чином, розвиток професійного пенсійного страхування в Україні має значні перспективи за умови вдосконалення законодавства, фінансової стабільності, цифровізації, підвищення довіри населення та ефективного управління пенсійними ресурсами. Реалізація цих заходів сприятиме формуванню стійкої та соціально відповідальної пенсійної системи.

Висновки. Результати проведених SWOT, PEST та VRIO-аналізів підтверджують, що перспективи розвитку професійного пенсійного страхування в Україні мають значний потенціал, але водночас стикаються з численними викликами. SWOT-аналіз продемонстрував сильні

сторони, такі як потреба в додаткових механізмах соціального забезпечення та можливість створення стабільної фінансової бази, що мають позитивний вплив на розвиток професійного пенсійного страхування. Водночас виявлено значні слабкі сторони, зокрема недосконалість законодавчої та фінансової бази, а також низький рівень довіри до пенсійних систем. PEST-аналіз вказав на важливість врахування політичних, економічних, соціальних та технологічних факторів при розробці стратегій розвитку професійного пенсійного страхування, а також на необхідність адаптації до змін, таких як війна та глобальні економічні кризи. VRIO-аналіз показав, що для успішного розвитку вітчизняного професійного пенсійного страхування важливими є ресурси, які мають потенціал створення конкурентних переваг, але ці переваги потребують підвищення рівня інвестиційної привабливості та розвитку надійних інституцій.

Таким чином, для ефективного розвитку професійного пенсійного страхування в Україні необхідно комплексно вирішувати питання вдосконалення законодавчої бази, підвищення довіри до системи, залучення інвестицій та активне використання цифрових технологій. Потрібна стратегія, яка орієнтована на забезпечення стабільності та стійкості пенсійного забезпечення в умовах постійних економічних і соціальних змін.

Список використаних джерел:

1. Арабчук Я. І. Фінансова стабільність – запорука соціальної політики (ПФУ від респекту до панахиди). *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 8. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/8_2021/33.pdf (дата звернення: 29.03.2025).
2. Біла-Гіунова Л. Р. Пенсійна система України та досвід світової практики. *Juris Europensis Scientia*. 2022. Вип. 1. С. 58–61.
3. Войналович І. А. Сучасний стан і вектори розвитку пенсійного забезпечення в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 64. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4308/4234> (дата звернення: 29.03.2025).
4. Зварич О. І., Волошин В. В. Аналіз стану недержавного пенсійного страхування в Україні. *Бізнес Інформ*. 2024. № 8. С. 237–251.
5. Зеленко В. Реформування пенсійної системи України у світлі європейських стандартів – Reforming Ukrainian Pension System in Light of European Standards : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 202 с.
6. Іщук А. М. Недоліки сучасної системи пенсійного забезпечення України та виклики її. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2022. Вип. 27. С. 25–30.
7. Липко Н. А. Аналіз сучасного стану пенсійної системи України та пошук шляхів її реформування. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 51. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2496/2415> (дата звернення: 29.03.2025).
8. Лопушняк Г. С. Пенсійне забезпечення в Україні: проблеми та шляхи вирішення. *Актуальні проблеми економіки*. 2024. № 7–8 (229). С. 145–152.
9. Лопушняк Г. С., Леонтенко О. М. Пенсійне забезпечення в Україні: аналіз стану в умовах світових інтеграційних процесів. *Актуальні проблеми економіки*. 2020. № 7–8 (229). С. 105–115.
10. Малишко Є. О. Аналіз сучасного стану та розвитку системи пенсійного забезпечення в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 45. С. 233–241.
11. Писаревська Г. І. Пенсійне забезпечення в Україні: сучасні тенденції та напрями розвитку. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Т. 9. № 2. С. 197–201.
12. Романовська Ю. Реформування пенсійного забезпечення в Україні. *Scientia Fructuosa*. 2024. № 5. С. 34–47.

References:

1. Arabchuk Ya. (2021) Finansova stabilnist – zaporuka sotsialnoi polityky (PFU vid respektu do panakhydy) [Financial stability is a key to social policy (PFC from respect to Derzhavne upravlinnia: udoskonallennia ta rozvytok –

Public administration: improvement and development, vol. 8. Available at: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/8_2021/33.pdf (in Ukrainian)

2. Bila-Tiunova L. R. (2022) Pensiina systema Ukrainy ta dosvid svitovoi praktyky [Pension system of Ukraine and experience of world practice]. *Juris Europensis Scientia*, vol. 1, pp. 58–61. (in Ukrainian)

3. Voinalovych I. (2024) Suchasnyi stan i vektory rozvytku pensiinoho zabezpechennia v Ukraini [Current state and vectors of development of pension provision in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, vol. 64. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4308/4234> (in Ukrainian)

4. Zvarych O. I., Voloshyn V. V. (2024) Analiz stanu nederzhavnogo pensiinoho strakhuvannia v Ukraini [Analyzing the Status of Non-State Pension Insurance in Ukraine]. *Biznes Inform – Business Inform*, vol. 8, pp. 237–251. (in Ukrainian)

5. Zelenko V. (2023) Reformuvannia pensiinoi systemy Ukrainy u svitli yevropeiskykh standartiv [Reforming Ukrainian Pension System in Light of European Standards]. Lviv : Ivan Franko National University of Lviv. (in Ukrainian)

6. Ishchuk A. M. (2022) Nedoliky suchasnoi systemy pensiinoho zabezpechennia Ukrainy ta vyklyky yii [Disadvantages of the modern system pension support of Ukraine and challenges to it]. *Publichne upravlinnia i administruvannia v Ukraini – Public management and administration in Ukraine*, vol. 3 (81), pp. 25–30. (in Ukrainian)

7. Lypko N. (2023) Analiz suchasnoho stanu pensiinoi systemy Ukrainy ta poshuk shliakhiv yii reformuvannia [Analysis of the current state of the pension system in Ukraine and the search for the ways to reform it]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, vol. 51. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2496/2415> (in Ukrainian)

8. Lopushniak H. S. (2024) Pensiine zabezpechennia v Ukraini: problemy ta shliakhy vyrishennia [Pension security in Ukraine: problems and solutions]. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual Problems of Economics*, vol. 10 (280), pp. 145–152. (in Ukrainian)

9. Lopushniak H. S., Leontenko O. M. (2020) Pensiine zabezpechennia v Ukraini: analiz stanu v umovakh svitovykh intehratsiynykh protsesiv [Pension provision in Ukraine: analysis of the situation in the conditions of world integration processes]. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual Problems of Economics*, vol. 7–8 (229), pp. 105–115. (in Ukrainian)

10. Malyshko Ye. (2020) Analiz suchasnoho stanu ta rozvytku systemy pensiinoho zabezpechennia v Ukraini [Analysis of the current state and development of the pension security system in Ukraine]. *Infrastruktura rynku – Market infrastructure*, vol. 45, pp. 233–241. (in Ukrainian)

11. Pysarevska H. (2024) Pensiine zabezpechennia v Ukraini: suchasni tendentsii ta napriamy rozvytku [Pension security in Ukraine: current trends and directions of development]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky – Journal of Applied Economics and Technology*, vol. 9 (2), pp. 197–201. (in Ukrainian)

12. Romanovska Yu. (2024) Reformuvannia pensiinoho zabezpechennia v Ukraini [Pension reform in Ukraine]. *Scientia Fructuosa*, vol. 5, pp. 34–47. (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 31.03.2025